

Postanowienie z dnia 25 października 2000 r.

III SW 88/00

Dla zapewnienia tajności głosowania nie jest konieczne wyposażenie lokali wyborczych w specjalne pomieszczenia, a w przypadku, gdy w lokalu są kabiny, nie muszą mieć one zasłon.

Przewodniczący; SSN Józef Iwulski (sprawozdawca), Sędziowie SN: Andrzej Wasilewski, Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 25 października 2000 r. sprawy z protestu Romana P. przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, z udziałem uczestników postępowania: 1) Okręgowej Komisji Wyborczej w B., 2) Prokuratora Generalnego, 3) przedstawiciela Państwowej Komisji Wyborczej

p o s t a n o w i ł:

wydać opinię, że zarzut protestu dotyczący tajności głosowania jest bezzasadny;

w pozostałym zakresie pozostawić protest bez dalszego biegu.

U z a s a d n i e n i e

Roman P. w proteście z dnia 10 października 2000 r. przedstawił następujące zarzuty:

1. kabiny do głosowania w lokalu Obwodowej Komisji Wyborczej [...] w B. były pozbawione zasłon, co uniemożliwiało tajne głosowanie; zdaniem wnoszącego protest, przy braku zasłon w kabinach, można wywierać na głosującego presję; wnoszący protest uważa, że „na terenie całego kraju głosowano bez zasłon” i wobec tego wnosi o unieważnienie wyborów;

2. w lokalu wyborczym [...] w B. wybito szyby;

3. w skład obwodowych komisji wyborczych wchodziły osoby niepełnoletnie;

4. ustawa o wyborze Prezydenta uznaje za nieważne głosy, w których skreślono wszystkich kandydatów lub nie dokonano wyboru żadnego kandydata; zdaniem wnoszącego protest jest to sprzeczne z art. 2 i 37 ust. 1 Konstytucji;

5. Aleksander Kwaśniewski nie otrzymał nawet 1/3 głosów wyborców uprawnionych do głosowania, a powinien zdaniem wnoszącego protest otrzymać ponad połowę;

6. zachowanie Aleksandra Kwaśniewskiego, które wnoszący protest opisał, było niewłaściwe.

Przedstawiciel Państwowej Komisji Wyborczej oświadczył, że Komisja posiada informacje o stanie faktycznym opisanym w proteście tylko z jego treści, gdyż do Komisji nie zgłoszono żadnych skarg dotyczących niewłaściwego wyposażenia miejsc zapewniających tajność głosowania. Przedstawił pogląd, że przez pojęcie „miejsce zapewniające tajność głosowania” należy rozumieć takie wyposażenie lokalu wyborczego, które zapewnia spełnienie tej funkcji. Ustawa nie precyzuje, że muszą to być kabiny z kotarami. Państwowa Komisja Wyborcza nie nakazywała usuwania zasłon w kabinach ani nie ustalała parametrów urządzeń zapewniających tajność głosowania, wychodząc z założenia, iż powinny być one dostosowane do warunków lokalnych. Państwowa Komisja Wyborcza nie otrzymała żadnej informacji o powołaniu w skład obwodowych komisji wyborczych osób, które nie ukończyły 18 lat. Co do pozostałych zarzutów protestu przedstawiciel Państwowej Komisji Wyborczej nie ustosunkował się, uznając, że są one propozycjami zmiany obowiązującego prawa.

Przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej w B. wyjaśnił, że w lokalu Obwodowej Komisji Wyborczej [...] w B. były kabiny zasłonięte z trzech stron (bez zasłon). Jego zdaniem, zapewniało to tajność głosowania, gdyż głosujący po wejściu do kabiny mógł umieścić kartę do głosowania na półce i dokonać tajnego wyboru. Zdaniem Przewodniczącego, ustawa dopuszcza stosowanie wszelkiego rodzaju urządzeń (kabiny, parawany na stolikach), które umożliwiają oddanie głosu w warunkach zapewniających tajność głosowania. Zwrócił uwagę na nowelizację ustawy, w wyniku której odstąpiono od warunku, aby głosowanie mogło odbywać się w „pomieszczeniach zapewniających tajność głosowania”. Po nowelizacji wystarczające jest, aby lokal wyborczy był wyposażony w „miejsca” zapewniające takie głosowanie. Przewodniczący oświadczył, że nie jest mu znany przypadek wejścia w skład obwodowej komisji wyborczej osoby niepełnoletniej. Co do pozostałych zarzutów protestu nie ustosunkował się.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadach określonych w ustawie. Ustawa z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (jednolity tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 47, poz. 544) stanowi, że wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty (art. 73 ust. 3). Przedmiotem zarzutów może być naruszenie przepisów ustawy o wyborze Prezydenta lub dopuszczenie się przestępstwa przeciwko wyborom, jeżeli to naruszenie lub przestępstwo miało wpływ na wynik wyborów (art. 72 ust. 1 tej ustawy). Jeżeli protest nie spełnia tego warunku, to zgodnie z art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 1990 r. Sąd Najwyższy pozostawia go bez dalszego biegu.

Zarzuty protestu opisane wyżej w punktach 5 i 6 w ogóle nie są zarzutami naruszenia ustawy. To samo dotyczy zarzutu z punktu 4, który może być odczytany jako zarzut niewłaściwej, zdaniem wnoszącego protest, regulacji ustawowej lub co najwyżej jako zarzut sprzeczności ustawy z Konstytucją. Zarzut opisany w punkcie 3 nie został skonkretyzowany, a na jego potwierdzenie wnoszący protest nie wskazał żadnych dowodów. Zarzut z punktu 2 również nie został skonkretyzowany, a w szczególności wnoszący protest nie wskazał żadnych dowodów na potwierdzenie, aby zdarzenie w nim opisane miało jakikolwiek wpływ na przebieg głosowania i wynik wyborów. W zakresie tych zarzutów należało więc pozostawić protest bez dalszego biegu.

Zgodnie z art. 6 ustawy o wyborze Prezydenta wybory odbywają się w tajnym głosowaniu; w lokalu wyborczym muszą znajdować się miejsca zapewniające tajność głosowania; kartę do głosowania wrzuca się do opieczętowanej urny wyborczej. Przepis posługuje się więc zwrotem niedookreślonym, wskazując na konieczność znajdowania się w lokalu wyborczym „miejsc zapewniających tajność głosowania”. Jak słusznie podkreślił przedstawiciel Państwowej Komisji Wyborczej, istotne jest to, aby miejsca przeznaczone do głosowania spełniały określoną funkcję, tzn. zapewniały tajność głosowania. Nie muszą to więc w ogóle być nawet specjalne kabiny, a wystarczające jest wyposażenie lokalu wyborczego w urządzenia pozwalające na tajne oddanie głosu. Słusznie w tym zakresie Przewodniczący Okręgowej Komisji

Wyborczej zwrócił uwagę na nowelizację ustawy dokonaną ustawą z dnia 28 kwietnia 2000 r. o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 43, poz. 488). W art. 6 ustawy o wyborze Prezydenta słowa „pomieszczenia za osłoną” zastąpiono słowem „miejsca”. Zmiana ta jednoznacznie wskazuje, że aby zapewnić tajność głosowania nie jest obecnie potrzebne wyposażenie lokali wyborczych w specjalne pomieszczenia (kabiny), a w przypadku, gdy w lokalu są kabiny, nie muszą mieć one zasłon. Lokal Obwodowej Komisji Wyborczej [...] w B. był wyposażony w kabiny osłonięte z trzech stron, a wyborca mógł oddać głos w sposób zapewniający tajność głosowania (subiektywne odczucia wnoszącego protest są w tym zakresie bez znaczenia).

Z tych względów ten zarzut należało uznać za bezzasadny (art. 75 ust. 1a ustawy o wyborze Prezydenta).

=====